

ΠΡΑΚΤΙΚΑ ΤΗΣ ΑΚΑΔΗΜΙΑΣ ΑΘΗΝΩΝ

ΣΥΝΕΔΡΙΑ ΤΗΣ 26ης ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ 1949

ΔΕΞΙΩΣΙΣ ΤΟΥ ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΟΥ

ΠΑΥΛΟΥ ΜΑΘΙΟΠΟΥΛΟΥ

ΧΑΙΡΕΤΙΣΜΟΣ ΤΟΥ ΠΡΟΕΔΡΟΥ

ΙΩΑΝΝΟΥ ΠΟΛΙΤΟΥ

Ἐκλεκτὲ καὶ ἀγαπητὲ Συνάδελφε,

Αἰσθανόμεθα ἰδιαίτεραν χαρὰν ὑποδεχόμενοι σήμερον ἐπισήμως ὑμᾶς, ὅστις κατόπιν μακρᾶς καὶ ἐνδελεχοῦς ἐργασίας ἡδυνήθητε νὰ καταλάβητε ἐξέχουσιν ἐν τῷ καλλιτεχνικῷ κόσμῳ θέσιν. Τὸ ἐξαιρετικὸν ὑμῶν καλλιτεχνικὸν τάλαντον ὑπὸ τοῦ ὁποίου ἐπροικίσθητε ὑπὸ τῆς φύσεως, καταλλήλως καλλιεργηθὲν ἐπέτρεψεν εἰς ὑμᾶς, ἐκτὸς τῆς πλουσίας καὶ ἀξιοθαυμάστου καλλιτεχνικῆς παραγωγῆς, νὰ ἀναλάβητε τὴν διδασκαλίαν τοῦ μαθήματος τῆς ζωγραφικῆς ἐν τῇ Ἀνωτάτῃ Σχολῇ τῶν Καλῶν Τεχνῶν καὶ κατόπιν γονίμου ἐργασίας ἐν αὐτῇ, ὅπως ἐκλεγῇτε ἐπαξίως ὥς ὁ κατάλληλος διὰ τὴν διεύθυνσιν αὐτῆς. Εἰς τὴν ἐξαιρετικὴν αὐτὴν καλλιτεχνικὴν ἐργασίαν περὶ τῆς ὁποίας θὰ ὁμιλήσῃ ὁ συνάδελφος ἀκαδημαϊκὸς κ. Ἐπαμεῖν. Θωμόπουλος, ὀφείλεται καὶ ἡ ἐκλογή σας ὥς τακτικοῦ μέλους τῆς Ἀκαδημίας Ἀθηνῶν, ἥτις μετὰ χαρᾶς ὑποδέχεται ὑμᾶς ἐπισήμως σήμερον.

Ἐγχειρίζοντες ὑμῖν, φίλε συνάδελφε, τὸ δίπλωμα τοῦ ἀκαδημαϊκοῦ καὶ περιβάλλοντες ὑμᾶς διὰ τῶν διασῆμων τῆς Ἀκαδημίας εὐχόμεθα μακροημέρευσιν πρὸς εὐόδωσιν τοῦ ἔργου σας ἐν πεποιθήσει ὅτι δι' ὅλων ὑμῶν τῶν δυνάμεων θὰ ἐξυπηρετήσητε τοὺς ὑψηλοὺς σκοποὺς τοὺς ὁποίους ἐπιδιώκει τὸ Ἀνώτατον Πνευματικὸν Ἰδρυμα τῆς χώρας, τὸ ὁποῖον συναριθμεῖ ἤδη ὑμᾶς μεταξὺ τῶν τακτικῶν μελῶν αὐτοῦ.

ΠΡΟΣΦΩΝΗΣΙΣ ΥΠΟ ΤΟΥ ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΟΥ

ΕΠΑΜ. ΘΩΜΟΠΟΥΛΟΥ

Ἰδιαίτεραν αἰσθάνομαι χαρὰν ὅτι ἡ Σύγκλητος τῆς Ἀκαδημίας Ἀθηνῶν ἀνέθεσεν εἰς ἐμὲ νὰ προσφωνήσω ἐξ ὀνόματος αὐτῆς τὸ σήμερον ἐπίσημως δεξιούμενον νέον τακτικὸν μέλος τῆς Ἀκαδημίας ἐν τῇ Τάξει τῶν Γραμμάτων καὶ Καλῶν Τεχνῶν κ. Παῦλον Μαθιόπουλον.

Ἡ μακροχρόνιος καὶ ἀνεπισκίαστος μετ' αὐτοῦ φιλία μου καὶ ἡ μεγίστη ἐκτίμησις ὅχι μόνον διὰ τὸν ἐξαίρετον καλλιτέχνην ἀλλὰ καὶ διὰ τὸν κατ' ἐξοχὴν ἄνθρωπον, πλημμυρίζουν χαρᾶς καὶ συγκινήσεως τὴν καρδίαν μου κατὰ τὴν ἡμέραν ταύτην κατὰ τὴν ὁποίαν συναντώμεθα καὶ οἱ δύο ἐν τῷ Ἀνωτάτῳ τούτῳ Πνευματικῷ Ἰδρύματι, τοῦ ὁποίου ἠὐτυχήσαμεν νὰ γίνωμεν μέλη.

Ὁ Παῦλος Μαθιόπουλος, ρέπων ἐκ φύσεως καὶ ἔχων ἀνεπτυγμένον ἐν τῇ ψυχῇ του τὸ καλλιτεχνικὸν αἶσθημα, ἐνόμισε κατ' ἀρχὴν ὅτι θὰ ἠδύνατο νὰ λιποτακτῇ ἀπὸ τὴν τέχνην καὶ νὰ ἐπιδοθῇ εἰς τὴν μελέτην τῶν νόμων καὶ τῶν ἐθίμων. Μετὰ τὸ πέρας τῶν γυμνασιακῶν του σπουδῶν ἐνεγράφη εἰς τὴν Νομικὴν Σχολὴν τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν ἀλλὰ μετὰ φοίτησιν ἐνὸς ἔτους ἐγκαταλείπει καὶ Δωδεκάδελτον καὶ κώδικας καὶ Πανδέκτας καὶ Νεαράς, καὶ στρέφεται πρὸς τὴν παρόρμησιν τῆς ψυχῆς του.

Εἰσέρχεται εἰς τὴν Σχολὴν τῶν Καλῶν Τεχνῶν, τὴν ὁποίαν διανύει ἀλματωδῶς ἐντὸς μιᾶς μόνης διετίας, ἀντὶ τῶν καθιερωμένων ἐπτὰ ἐτῶν, καὶ ὑπὸ τὴν διδασκαλίαν τοῦ ἀειμνήστου Νικηφόρου Λύτρα, ἐξέρχεται ἀριστεύων. Κατόπιν μεταβαίνει εἰς Παρισίους ὅπου ἐξακολουθεῖ τὰς καλλιτεχνικάς του σπουδὰς ὑπὸ τοὺς Βενιαμὶν Constant, Ἰωάννην Παῦλον Laurens καὶ Ἰούλιον Lefebvre. Καὶ ἐκεῖ σημειώνει ἐπίσης ραγδαίαν ἐπιτυχίαν, διότι ἀμέσως ἐκθέτει ἔργα του εἰς τὴν Ἐκθεσὶν τῆς Ἑταιρείας τῶν Γάλλων Καλλιτεχνῶν. Μετ' ὀλίγον δέ, παρὰ τὴν νεαρωτάτην του ἡλικίαν, εἰς τὴν Παγκόσμιον Ἐκθεσὶν τῶν Παρισίων τὸ 1900, συναγωνίζεται τοὺς ἀπὸ πολλῶν ἐτῶν ἀναδεδειγμένους καλλιτέχνας καὶ συμμετέχει μετὰ τῶν ἀειμνήστων Γεωργίου Ἰακωβίδου καὶ Ἰακώβου Ρίζου τῶν ἀνωτάτων διακρίσεων τῆς Ἐκθέσεως ταύτης.

Μετὰ τετραετίαν ἐπανέρχεται εἰς τὰς Ἀθήνας, δὲν παύει δ' ἔκτοτε

νά έκθέτη — πλὴν τῶν ἐν Ἀθήναις καὶ εἰς τὰς Παρισινὰς Ἐκθέσεις τῶν Γάλλων Καλλιτεχνῶν καὶ εἰς ἄλλας διεθνεῖς Καλλιτεχνικὰς Ἐκθέσεις, ὅπως ἐν Πετροπόλει, Ρώμῃ καὶ Βενετίᾳ, κατόπιν δὲ ἀτομικῶν μάλιστα προσκλήσεων εἰς ἐπισήμους ἐκθέσεις τοῦ Βερολίνου, τοῦ Μονακό, τοῦ Ἀμστελοδάμου καὶ ἄλλων.

Ἡ εἰς τὰς Ἐκθέσεις συμμετοχὴ τοῦ ἐφείλκυσε πάντοτε τὴν προσοχὴν τῶν τεχνοκριτῶν, οἱ ὅποιοι λίαν εὐφήμως ἔγραψαν περὶ τοῦ ἔργου τοῦ Μαθιοπούλου. Ἔχω δὲ ὑπ' ὄψιν μου πλὴν τῶν ἐν Ἑλλάδι δημοσιευθεῖσων καὶ ἐνυπογράφους ἀκόμη εὐφήμους κρίσεις τοῦ «Χρόνου» τῶν Παρισίων, τοῦ «Figaro», τῆς «Journal des Arts» τοῦ Περιοδικοῦ «L'Art et les Artistes» ὡς καὶ τὴν διακεκριμένην θέσιν ἣτις τῷ ἀνεγνωρίσθη εἰς τὴν μεγάλην «Ἱστορίαν τῆς Τέχνης» τοῦ André Michel, ὡς καὶ εἰς τὸ «Μουσεῖον Τέχνης» τῆς ἐκδόσεως Larousse.

Τὸ ἔτος 1911 διωρίσθη τὸ πρῶτον καθηγητὴς ἐν τῇ Ἀνωτάτῃ Σχολῇ τῶν Καλῶν τεχνῶν, ἀπὸ τῆς ὁποίας παραιτηθεὶς διωρίσθη καὶ πάλιν τὸ 1915.

Ἀποχωροῦντος ἐκ τῆς ὑπηρεσίας τοῦ Γεωργίου Ἰακωβίδου κατὰ τὸ ἔτος 1930, ὁ Σύλλογος τῶν καθηγητῶν τῆς Ἀνωτάτης Σχολῆς τῶν Καλῶν Τεχνῶν συναινοῦντος καὶ τοῦ ἀποχωροῦντος Διευθυντοῦ, ἐπρότεινε παμψηφεὶ, ὅπως ἀνατεθῇ εἰς τὸν Παῦλον Μαθιόπουλον ἡ διεύθυνσις τῆς Σχολῆς.

Ὡς καθηγητὴς ὑπηρέτησεν ἐν τῇ Ἀνωτάτῃ Σχολῇ τῶν Καλῶν Τεχνῶν ἀπὸ τοῦ 1915 ἕως τοῦ 1947. Ἀπὸ τοῦ ἔτους δὲ τούτου μέχρι ἐσχάτων ὡς Διευθυντὴς αὐτῆς.

Ὁ Μαθιόπουλος ἐγεννήθη μὲ ἰσχυρὸν τάλαντον καὶ ἐξαιρετικὴν καλλιτεχνικὴν εὐαισθησίαν. Ἡ τέχνη τοῦ εἶναι ἀβρὰ καὶ εὐγενὴς — θὰ ἔλεγα «ἀριστοκρατικὴ» —, ἐφιλοτέχνησεν ἔργα ποικίλων θεμάτων, ἀκόμα δὲ καὶ ἱστορικοῦ χαρακτήρος, τὰ ὅπουα διακρίνει πάντοτε ἡ εὐρυθμία τῆς συνθέσεως, ἡ χάρις, τὸ μέτρον, ὡς καὶ ἡ ἁρμονία εἰς τόνους ἐλαφροὺς καὶ ἀπαλούς. Ὑπὸ τὴν θελκτικὴν ὅμως ἐλαφρότητα ὁ ἐξησκημένος ὀφθαλμὸς διακρίνει πάντοτε σχέδιον αὐστηρόν, σταθερόν καὶ ἄμεμπτον.

Ἐκεῖνο ὅμως τὸ ὁποῖον ἰδιαίτερος προσεῖλκυσε τὸν Μαθιόπουλον εἶναι ἡ προσωπογραφία. Εἰς τὸ εἶδος τοῦτο ἀνεδείχθη ἀνυπερβλήτος. Προικισμένος μὲ τὴν ἰδιοφυῖαν τοῦ χαρακτηριστοῦ, προσαρμόζεται πρὸς τὸ πρωτότυπον κατὰ τρόπον ἀριστοτεχνικόν. Διότι ὁ Μαθιόπουλος, τοῦ ὁποίου ἡ ζωγραφικὴ εἶναι τόσον θωπευτικὴ πρὸ τῶν ἀβρῶν χαρακτηρι-

στικῶν μιᾶς κόρης, ὁ ἴδιος παρουσιάζεται αἴφνης ἀγνώριστος ὅταν ζωγραφίῃ τὰ ἀδρὰ χαρακτηριστικὰ π. χ. ἐνὸς Τρικούπη. Τότε ὁ λυρικός ζωγράφος ἐξαφανίζεται καὶ ἀντ' αὐτοῦ ὀρθοῦται ὁ ἀδυσώπητος ρεαλιστής, εἰσδύων εἰς τὰ μυχιαίτατα τῆς ὑποστάσεως τοῦ πρωτοτύπου καὶ ἐκφραζόμενος ὅχι πλέον μὲ θωπείας, ἀλλὰ μὲ σκληροὺς καὶ αἰχμηροὺς διαξιφισμούς.

Τοιαύτας ἐντυπώσεις εἶχεν ἐκ τῆς εἰκόνος αὐτῆς καὶ ὁ Παλαμᾶς, ἐκφραστικώτατα δὲ τὰς ἀπέδωκεν εἰς παλαιὸν χρονογράφημά του.

Τέλος πρωταρχικὸν χαρακτηριστικόν, τὸ ὁποῖον ἀνέκαθεν ἀνεγνώρισθαι καὶ οὐδεὶς ποτὲ ἐσκέφθη ν' ἀμφισβητήσῃ εἰς τὸν Μαθιόπουλον, εἶναι ἡ ὑποδειγματικὴ καλαισθησία του καὶ ὡς καλλιτέχνου, ἀλλὰ καὶ ὡς ἀνθρώπου.

Προσφωνῶν, Κύριοι Συνάδελφοι, τὸν νέον ἀκαδημαϊκὸν καὶ παλαιὸν φίλον καὶ συνάδελφον, τῆς καλλιτεχνικῆς σταδιοδρομίας τοῦ ὁποίου ἠθέλησα νὰ δώσω συνοπτικὴν εἰκόνα, εὐχομαι εἰς αὐτὸν ἐξ ὀνόματος τῆς Ἀκαδημίας Ἀθηνῶν, τὴν ἐν τῇ Ἀκαδημίᾳ σταδιοδρομίαν του ἀνταξίαν τῆς ἐπὶ μακρὰν σειρὰν ἐτῶν καθηγεσίας καὶ διευθύνσεως τῆς Ἀνωτάτης Σχολῆς τῶν Καλῶν Τεχνῶν.